

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування
Пирятинського психоневрологічного будинку-інтернату
Полтавської обласної ради

28.02.2024

м. Полтава, 2024

I. Вступ

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 28.02.2024 групою національного превентивного механізму (далі – НПМ) здійснено відвідування Пирятинського психоневрологічного будинку-інтернату Полтавської обласної ради (далі – ПНІ, заклад, установа).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ у складі:

Носенко Владислав Володимирович, Представник Уповноваженого у Полтавській області;

Кармазін-Денисенко Лариса Олексіївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Яковенко Віра Сергіївна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Підпорядкування:

Міністерство соціальної політики України, міністр – Жолнович Оксана Іванівна;

Полтавська обласна рада – Біленький Олександр Юрійович;

Департамент соціального захисту населення Полтавської обласної військової адміністрації, директор – Корнієнко Людмила Василівна.

Місцезнаходження: вулиця Січових Стрільців, 179, м. Пирятин, Лубенський район, Полтавська область, 37000.

Керівник закладу – Тристан Олег Валерійович (на посаді з 22.06.2011 року).

Згідно зі Статутом «Пирятинського психоневрологічного будинку-інтернату» (нова редакція), затвердженого наказом Управління майном Полтавської обласної ради від 30.07.2021 № 76, заклад є неприбутковим, стаціонарним інтернатним закладом для соціального захисту, що утворений для тимчасового або постійного проживання/перебування осіб із стійкими інтелектуальними та/або психічними порушеннями, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового обслуговування, надання медичної допомоги, соціальних послуг та комплексу реабілітаційних заходів і яким згідно з висновком лікарської комісії за участю лікаря-психіатра не протипоказане перебування в Інтернаті (далі - підопічні).

Код ЕДРПОУ 03189156, КВЕД 87.20 Надання послуг догляду із забезпеченням проживання для осіб з розумовими вадами та хворих на наркоманію (основний).

У будинку-інтернаті функціонує Громадська рада.

Пирятинський ПНІ розрахований на перебування 90 осіб чоловічої статі. На день відвідування в закладі перебувало 82 особи, серед яких 47 підопічних – особи, визнані у встановленому законодавством порядку недієздатними (заклад є опікуном над 23 особами), 81 підопічному встановлено групи інвалідності. Одна особа має статус внутрішньо переміщеної особи.

Протягом 2023 року до суду було направлено 14 клопотань про продовження строку дії рішення суду про визнання фізичної особи недієздатною, з них задоволено – 12 та 2 клопотання перебувають на розгляді. В 2024 році подано одне клопотання про продовження строку дії рішення суду про визнання фізичної особи недієздатною (перебуває на розгляді).

Штатна чисельність працівників інтернату складає 86,0 штатних одиниць, з яких 35,5 – медичний персонал (лікар-психіатр в/к – 0,5; лікар сімейної практики загальної медицини 1 к – 0,5; фізичний терапевт – 0,25; сестра медична старша в/к – 1; сестра медична (брат медичний) в/к – 3; сестра медична (брат медичний) 1к – 1; сестра медична (брат медичний) б/к – 0,5; сестра медична (брат медичний) з дієтичного харчування в/к – 1; сестра медична з фізіотерапії – 0,25; дезінфектор – 0,5; сестра-господиня – 1; молодша медична сестра (молодший медичний брат) (палатна) – 21; молодша медична сестра (молодший медичний брат) (ванниця) – 1; молодша медична сестра (молодший медичний брат) (прибиральниця) – 1; молодша медична сестра (молодший медичний брат) (роздавальниця) – 3).

Згідно з тарифікаційним списком працівників на період з 01.01.2024 по 28.02.2024 у закладі працює 84 особи, серед яких 35,0 осіб – медичний персонал (лікар-психіатр в/к – 0,5; лікар сімейної практики загальної медицини в/к – 0,5; сестра медична старша в/к – 1; сестра медична (брат медичний) в/к – 3; сестра медична (брат медичний) 1к – 1; сестра медична (брат медичний) б/к – 0,5; сестра медична (брат медичний) з дієтичного харчування в/к – 1; дезінфектор – 0,5; сестра-господиня – 1; молодша медична сестра (молодший медичний брат) (палатна) – 21; молодша медична сестра (молодший медичний брат) (ванниця) – 1; молодша медична сестра (молодший медичний брат) (прибиральниця) – 1; молодша медична сестра (молодший медичний брат) (роздавальниця) – 3).

Установа має ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики за спеціальністю загальна практика – сімейна медицина, психіатрія; за спеціальністю молодшого спеціаліста з медичною освітою: сестринська справа. Власної лабораторії в установі немає.

Заклад має укладений договір від 02.01.2023 № 1/23 про співпрацю із комунальним підприємством «Пирятинська лікарня Пирятинської міської ради», в усіх підопічних є укладені декларації.

Щорічно проводиться комплексний медичний огляд підопічних ПНІ, за необхідності проводиться санація та протезування підопічних лікарем стоматологом.

Протягом 2023 року згідно укладених договорів з ФОП Ляшенко В.О. від 23.05.2023 №80 та від 13.07.2023 №102 було проведено зубопротезування двох підопічних на загальну суму 8 000 грн.

На диспансерному обліку лікаря-психіатра перебуває 45 підопічних.

У медичній документації наявні згоди підопічних на психіатричний огляд та на психіатричну амбулаторну допомогу. Згідно наказу МОЗ України від 08.08.1995 № 147 «Про гематологічний контроль при лікуванні лепонексом (клозапіном)» проводяться повторні та подальші динамічні аналізи крові, призначається моніторинг зміни показників крові. Проводиться вакцинація підопічних.

У медичному пункті наявні клінічні протоколи надання психіатричної допомоги, актуальні протоколи догоспітальної допомоги. В шафі невідкладної допомоги наявні укладки невідкладної допомоги.

Медичний пункт забезпечено лікарськими засобами соматичних груп та психофармакологічними препаратами. Підопічні отримують безкоштовні ліки за урядовою програмою «Доступні ліки».

Наявні оновлені індивідуальні програми реабілітації (далі – ППР) у всіх підопічних. В установі функціонує відділення медико-соціальної реабілітації, забезпечено реабілітацію, трудотерапію та протезування згідно ППР.

За період з 01.01.2023 по 31.12.2023 у ПНІ померло 10 осіб, за період з 01.01.2024 по дату відвідування – 2 особи.

У 2023 році на рахунки ПНІ надійшло 17828098,13 грн. коштів загального фонду; 2231228,47 грн. коштів, отриманих як плата за послуги; 2823308,81 грн. коштів, отриманих за іншими джерелами власних надходжень, інші надходження (кошти що передаються із загального фонду до бюджету розвитку) -609095,00 грн.

Благодійної допомоги до закладу за 2023 рік надійшло на загальну суму 507090,17 грн.

На 2024 кошторисом коштів загального фонду передбачено в сумі 20302300,00 грн., коштів, отриманих як плата за послуги – 1110000,00 грн., інші джерела власних надходжень – 2050000,00 грн.

На території закладу знаходиться окреме приміщення їдальні. Підопічних забезпечено чотириразовим харчуванням, під час інтерв'ювання скарги на якість харчування не надходило.

Витрати на харчування на одну особу в день в ПНІ станом на 01.02.2024 складають 87,47 грн., витрати на медикаменти на одну особу в день станом на день відвідування складають 15,62 грн.

ПНІ має затверджений наказом директора від 30.03.2023 №37 План дій підопічних та персоналу на випадок виникнення надзвичайних ситуацій при артилерійських обстрілах, нанесенні бомбово-ракетних ударів та План евакуації підопічних на особливий період.

Територія закладу огорожена, облаштована лавками, бесідками для відпочинку, гойдалками. Вхід і вихід з території здійснюється через перепускний

пункт. На території закладу є окрема капличка, обладнаний спортивний майданчик.

Підопічні проживають у трьох одноповерхових корпусах:

1-й корпус – підтримане проживання;

2-й корпус;

3-й корпус (маломобільні підопічні: особи з інвалідністю, користувачі кріслами колісними, люди літнього віку).

Приміщення закладу відповідають санітарним та протипожежним вимогам (є система автоматичної пожежної сигналізації з виведенням на пункт централізованого спостереження; в достатній кількості своєчасно повірених вогнегасників та засобів пожежогасіння).

Житлові кімнати підопічних розраховані на проживання від двох до шести осіб та облаштовані необхідними меблями та інвентарем. У кімнатах є телевізор та кондиціонер, мешканці уміють самостійно користуватися пультом. Кімнати мають «домашній» вигляд, прикрашені картинами. У деяких підопічних наявні персональні ноутбуки, планшети. У кімнатах багато живих квітів, які вирощують самі підопічні. Підопічні мають та вільно користуються мобільними телефонами.

У відділенні підтриманого проживання підопічні самостійно мають змогу організувати свій побут: готувати їжу, користуватись пральними машинами, займатись на спортивному тренажері, встановленому у цьому відділенні.

При вибірковому огляді особових справ підопічних було встановлено, що з підопічними укладені договори щодо надання соціальних послуг. Зокрема, було встановлено, що у двох підопічних наявні у приватній власності земельні ділянки, на які оформлено договори оренди землі, виплати на рахунки підопічних надходять своєчасно та в повному обсязі.

Використання особистих коштів підопічних здійснюється відповідно до Порядку використання сум пенсій (щомісячного довічного грошового утримання) та/або державних соціальних допомог, нарахованих відповідно до законодавства дітям-сиротам, дітям, позбавленим батьківського піклування, недієздатним особам та особам, цивільна дієздатність яких обмежена, які є вихованцями підопічними дитячих будинків-інтернатів, психоневрологічних інтернатів, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 17.08.2018 № 1173. Рішення про використання коштів приймається комісією, яка утворена у закладі та персональний склад якої затверджується наказом директора ПНІ.

У ПНІ функціонує лікувально-виробнича майстерня, створена за підтримки Фонду Східної Європи за рахунок коштів, наданих Uni Credit Foundation та Агентством США з Міжнародного Розвитку через Фонд Євразія. Ця майстерня працює за напрямками:

гончарна справа, де підопічні отримують навички з виготовлення керамічних виробів, своїми руками виробляють квіткові вазони, глечики, тарілки, чашки та предмети інтер'єру;

клас комп'ютерної грамотності, де підопічні отримують навички у роботі з персональним комп'ютером, що надало можливість їм спілкуватися у відео-режимі зі своїми батьками, друзями, а також долучитися до користування соціальними мережами;

швейна та взуттєва майстерні, де підопічні навчаються робити дрібний ремонт одягу та взуття.

Технічними та іншими засобами реабілітації підопічні забезпечені повністю. У достатній кількості крісел колісних, пересувних умивальників для лежачих хворих, ходунків. Кожний з підопічних за необхідності в кімнаті має свої особисті додаткові засоби реабілітації (стілчики, розсувні перегородки, переносні столи тощо). Душові обладнані резиновими килимками, підставками для миючих засобів, шторками для конфіденційності.

Під час відвідування відбулося спілкування зі 40 підопічними, скарг від підопічних на жорстоке, нелюдське або таке, що принижує гідність, поводження чи покарання з боку персоналу до них не надходило.

У ПНІ відсутнє тимчасове укриття. Проте, як найпростіше укриття використовується приміщення їдальні Пирятинського ПНІ за правилом «двох стін». При цьому, у їдальні наявний запас води, забезпечено наявність альтернативних джерел живлення, наявні облаштовані місця для сидіння, лежання, спальні мішки, продуктові набори та набори засобів гігієни. Крім того, 08.01.2023 укладено Меморандум про співпрацю між Пирятинським психоневрологічним будинком-інтернатом та філією АТ «Державна продовольчо-зернова корпорація України» щодо використання укриття філії АТ «Державна продовольчо-зернова корпорація України» «Пирятинський комбінат хлібопродуктів» як захисної споруди цивільного захисту, розташованого на відстані 750 м.

Для організації змістовного дозвілля підопічних в будинку-інтернаті працюють гуртки бісероплетіння, квілінгу, образотворчого мистецтва. Мешканці з задоволенням грають на музичних інструментах, декламують вірші, проходять навчання в гончарному класі де виготовляють вироби з глини. Мешканці приймають активну участь в спортивних змаганнях по футболу, шахах, шахматах, інших видах спорту.

У ПНІ наявне підсобне господарство, штатна чисельність працівників якого становить 3 одиниці.

II. Факти, виявлені під час відвідування

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України).

1. У ході відвідування закладу групою НПМ встановлено перенаселення в окремих кімнатах (2 та 3 житлові корпуси) підопічних, що є порушенням норм житлової площі на особу та не відповідає вимогам ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади

соціального захисту населення» (із змінами) (далі – ДБН В.2.2-18:2007), а саме не відповідає нормі житлової площі не менше ніж 8 м² на одну особу, а для осіб – користувачів візка – не менше ніж 10 м².

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (статті 9, 20 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, стаття 43 Конституції України, стаття 5 Закону України «Про психіатричну допомогу»).

2. Третій житловий корпус не пристосований до потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, що не відповідає вимогам ДБН В.2.2-18:2007, а саме:

коридори закладу не обладнані поручнями, що суперечить пункту 6.3.17 ДБН В.2.2-18:2007;

санітарно-гігієнічні кімнати не відповідають пункту 6.1.2.4 ДБН В.2.2-18:2007 і не доступні для осіб з інвалідністю на кріслах колісних, у ванних кімнатах відсутні поручні біля душу, біля вмивальників.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України).

3. Згідно медичної документації та Журналу застосування фізичного обмеження та ізоляції за період з 1 січня 2022 року по 28 лютого 2024 року гострі стани хворих не зафіксовано.

Відповідно до наказу МОЗ України від 23.02.2016 № 240 «Про затвердження Правил застосування фізичного обмеження та (або) ізоляції при наданні психіатричної допомоги особам, які страждають на психічні розлади та форм первинної документації» в психоневрологічних відділеннях установи повинно бути обладнано відокремлене приміщення для застосування ізоляції та фізичного обмеження осіб, які страждають на психічний розлад.

В установі відсутнє обладнане окреме приміщення для застосування ізоляції та фізичного обмеження осіб, що може призвести до порушення права на охорону здоров'я підопічних та мешканців установи.

III. Рекомендації:

1. Полтавській обласній військовій адміністрації розглянути можливість додаткового фінансування закладу з метою усунення недоліків, викладених у звіті та вжити невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав підопічних, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності комунального закладу Пирятинського психоневрологічного будинку-інтернату Полтавської обласної ради.

2. Пирятинському психоневрологічному будинку-інтернату
забезпечити:

дотримання норм житлової площі на особу відповідно до вимог ДБН В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення»;

дотримання вимог ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення» (із змінами) у частині пристосування закладу (третього житлового корпусу) до потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення;

обладнання відокремленого приміщення для застосування ізоляції та фізичного обмеження осіб, які страждають на психічний розлад.

До звіту додаються наступні документи та матеріали: фото до звіту.

**Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України
з прав людини**

Лариса Кармазін-Денисенко

Фото з візиту:

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 5

Фото 6

Φοτο 7

Φοτο 8

Фото 9

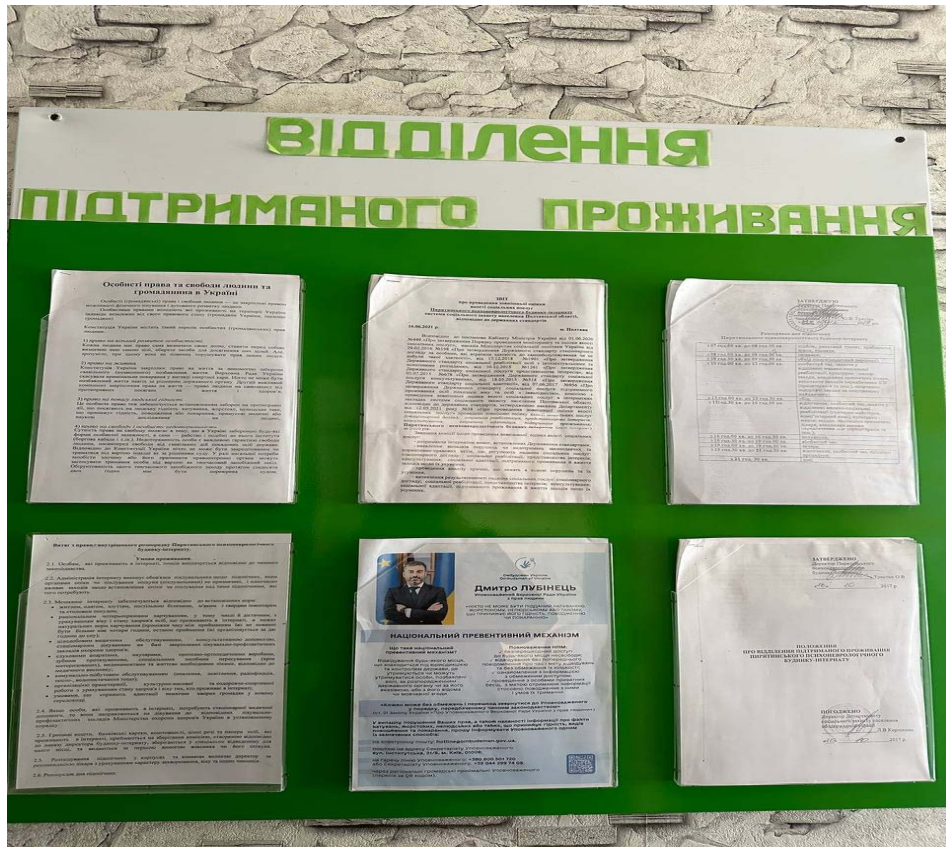

Фото 10

Фото 11

Фото 12

Фото 13

Фото 14

Фото 15

Фото 16

Фото 17

Фото 18

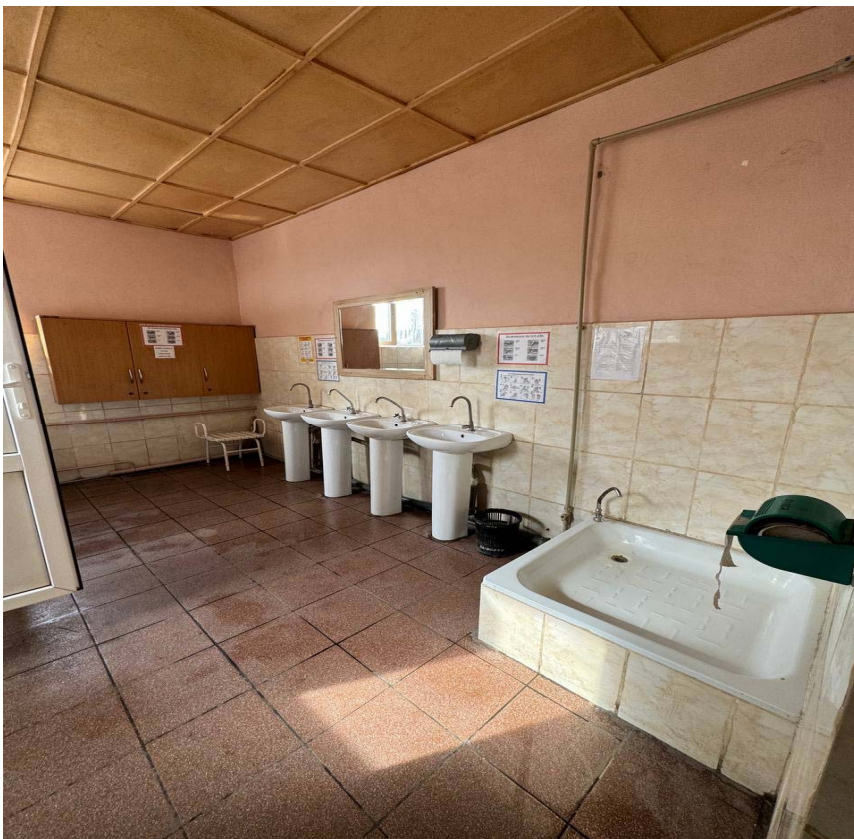

Фото 19

Фото 20

